

Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας «σὺν Ἀθηνᾶ»

Η φιλοσοφία και οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι

12^ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης

12 Δεκεμβρίου 2012

Κατερίνα Χατζοπούλου-Τζημαγιώργη

Τί σημαίνει φιλοσοφία;

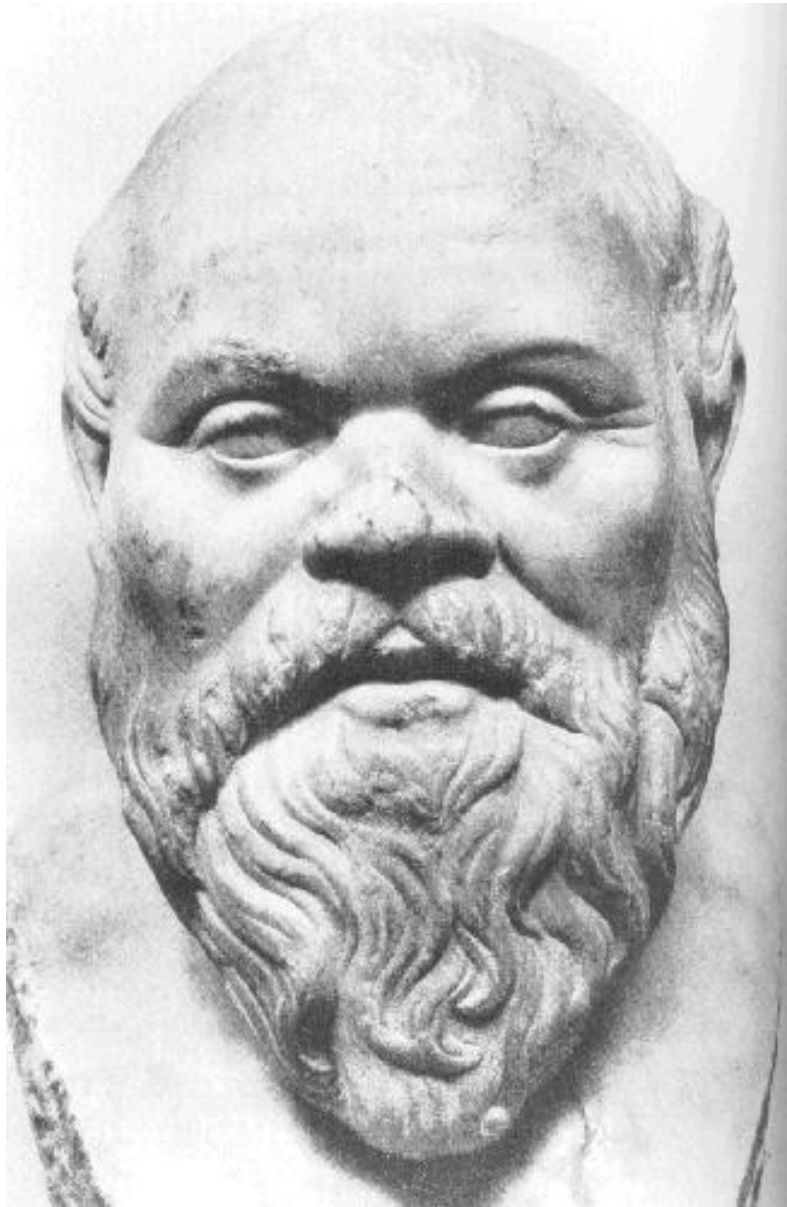
Φιλώ [=αγαπώ] + σοφία

ή

φίλος + σοφία

δηλαδή φίλος της σοφίας

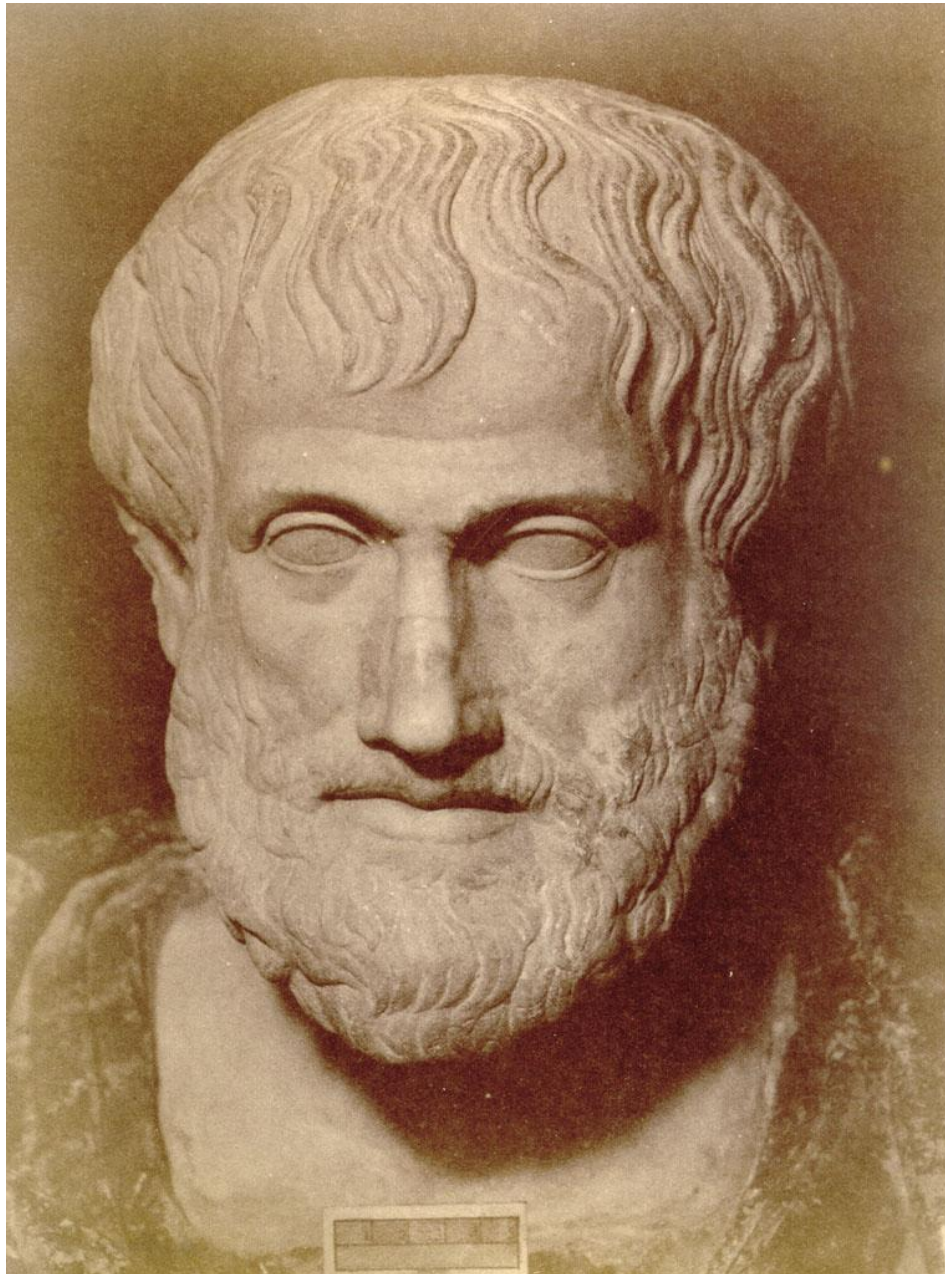
Ποιοί είναι οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι;
Ξέρουμε κανέναν;

Σ
Ω
Κ
Ρ
Α
Τ
Η
Σ

«Κανένας δεν
είναι κακός με
την θέλησή του.»

Οὐδείς ἐκὼν πονηρὸς
([Περὶ δικαίου] 375.d)

«Όλοι οι
άνθρωποι
θέλουν από την
φύση τους να
μάθουν.»

Πάντες ἄνθρωποι τοῦ
εἰδέναι ὀρέγονται φύσει.

(*Αριστοτέλης, Μετά τα
φυσικά A 982a.12*)

Όλοι οι λαοί έχουν στην ιστορία τους
ανθρώπους που είπαν σημαντικά πράγματα (οι
Κινέζοι, οι Ινδιάνοι [Ιθαγενείς Αμερικανοί], οι
Ινδοί, οι Γιαπωνέζοι).

- Οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι έζησαν στον ελλαδικό χώρο.

- Είπαν πολύ σημαντικά πράγματα, που είναι χρήσιμο να τα γνωρίζουμε, ακόμη κι αν δεν συμφωνούμε όλοι με όλα.

- Είπαν πολύ σημαντικά πράγματα, που είναι χρήσιμο να τα γνωρίζουμε, ακόμη κι αν δεν συμφωνούμε όλοι με όλα.
- Όλοι οι λαοί έχουν στην ιστορία τους ανθρώπους που είπαν σημαντικά πράγματα (οι Κινέζοι, οι Ινδιάνοι [Ιθαγενείς Αμερικανοί], οι Ινδοί, οι Γιαπωνέζοι).

- Είπαν πολύ σημαντικά πράγματα, που είναι χρήσιμο να τα γνωρίζουμε, ακόμη κι αν δεν συμφωνούμε όλοι με όλα.
- Όλοι οι λαοί έχουν στην ιστορία τους ανθρώπους που είπαν σημαντικά πράγματα (οι Κινέζοι, οι Ινδιάνοι [Ιθαγενείς Αμερικανοί], οι Ινδοί, οι Γιαπωνέζοι).
- Θέλουμε να μάθουμε τί είπαν και πως σκέφτονταν όχι μόνο για να τους θαυμάζουμε (ήταν κι αυτοί άνθρωποι σαν εμάς), αλλά για να τους μιμηθούμε σε ό,τι καλό έχουν και να συνεχίσουμε το έργο τους.

Πόσοι είναι;

Πολλοί!

Θαλής 636–546 π. Χ.

Αναξίμανδρος 611–547 π. Χ.

Πυθαγόρας 580–520 π. Χ.

Αναξίμενης 502 π. Χ.

Ξενοφάνης 570–480 π. Χ.

Παρμενίδης 515–445 π. Χ.

Ηράκλειτος 500 π. Χ.

Αναξαγόρας 499–428 π. Χ.

Εμπεδοκλής 492–432 π. Χ.

Ζήνων 490–430 π. Χ.

Λεύκιππος 480–420 π. Χ.

Πρωταγόρας 480–411 π. Χ.

Φιλόλαος 470–385 π. Χ.

Σωκράτης 469–399 π. Χ.

Δημόκριτος 460–370 π. Χ.

Αντισθένης 445–365 π. Χ.

Πλάτων 427–347 π. Χ.

Διογένης 412–323 π. Χ.

Αριστοτέλης 384–322 π. Χ.

Δημήτριος Φαληρέας 350–283 π. Χ.

Επίκουρος 341–271 π. Χ.

Ζήνων ο Κιτιεύς 334–262 π. Χ.

Ευκλείδης 325–265 π. Χ.

Αρίσταρχος 310–250 π. Χ.

Χρύσιππος 280–207 π. Χ.

Παναίτιος 185–110 π. Χ.

Επίκτητος 50–138 μ.Χ.

και άλλοι...

Οι επτά σοφοί!

Θαλής!

Πιττακός!

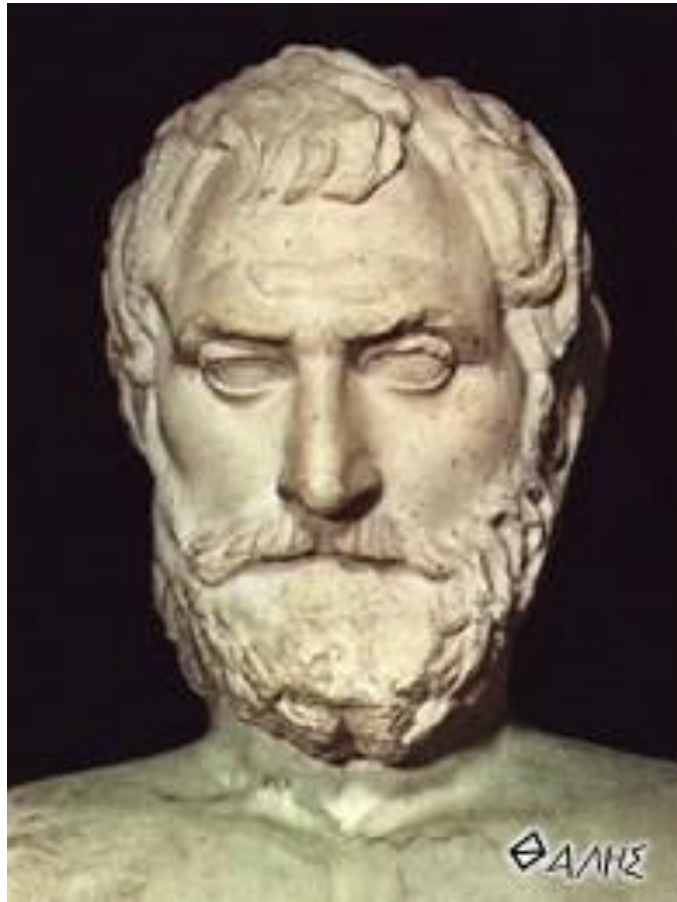
Βίας!

Κλεόβουλος!

Σόλων!

Περίανδρος!

Χίλων!

Θαλής ο Μιλήσιος

(7^ο-6^ο αιώνα π.Χ.)

Ο πρώτος φιλόσοφος!

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΑΛΗ ΕΙΝΑΙ:

- ο «όσα νεμεσάς το πλησίον αυτός μὴ ποίη» αυτά για τα οποία κατηγορείς τους άλλους να μην τα κάνεις ο ίδιος.
- ο «Εἰρήνην αγάπα». Να αγαπάς την ειρήνη.
- ο «Κρατίστην εἶναι δημοκρατίαν τὴν μήτε πλουσίους ἄγαν μήτε πένητας ἔχουσιν πολίτας». Η πιο καλή δημοκρατία είναι εκείνη που δεν έχει, ούτε πολύ πλουσίους ούτε πολύ φτωχούς πολίτες.

Πιττακός ο Μυτιληναίος (7^ο-6^ο αιώνα π.Χ.)

ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΠΙΤΤΑΚΟΣ

- Βοήθησε μαζί με τον ποιητή Αλκαίο στην απελευθέρωση της πατρίδας του από την τυραννία του Μελέαγρου (612 π.Χ.).
- Ήταν δίκαιος, όταν του ζητούσαν να αποφασίσει για κάτι (δεν έλεγε, α, εγώ συμπαθώ αυτόν)
- Βοήθησε την πόλη του και στον πόλεμο σαν στρατηγός όταν χρειάστηκε και έτσι νίκησε η Μυτιλήνη.
- Πέθανε σε βαθιά γηρατειά

ΤΙ ΕΛΕΓΕ Ο ΠΙΤΤΑΚΟΣ

οὐδὲν ἄγαν (Απορρηγmata 12.1.5)

«τίποτε να μην γίνεται με υπερβολή»

ΤΙ ΕΛΕΓΕ Ο ΠΙΤΤΑΚΟΣ

χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι (Testimonia 2.11)

«Εἶναι δύσκολο να εἶναι κανεὶς καλός/ενάρετος»

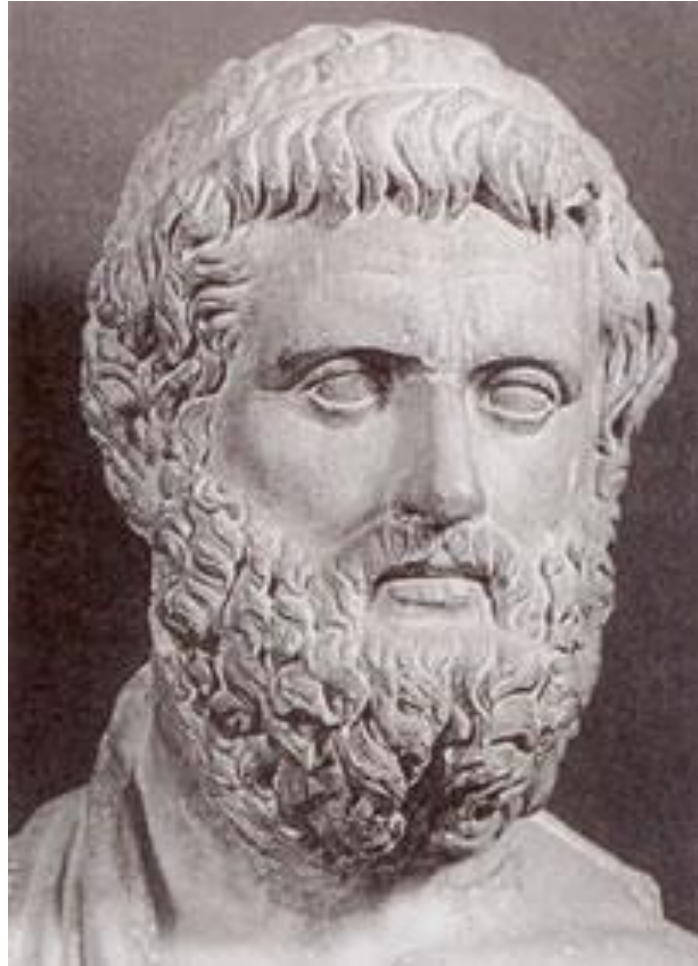
ΤΙ ΕΛΕΓΕ Ο ΠΙΤΤΑΚΟΣ

χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναι (Testimonia 2.11)

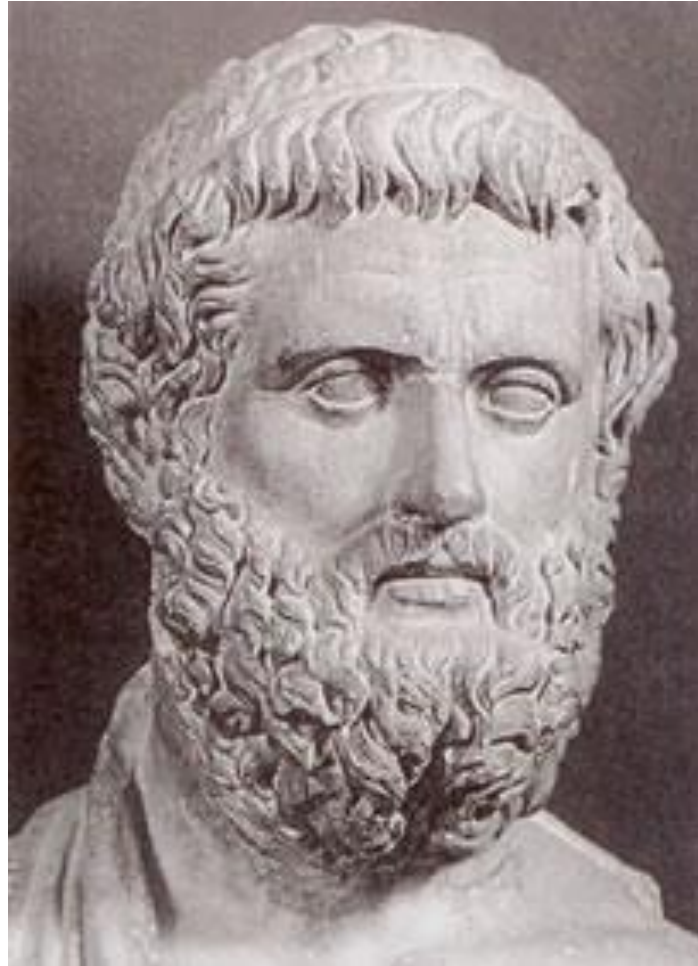
«Εἶναι δύσκολο να εἶναι κανεὶς καλός/ενάρετος»

Σόλων (7ο-6ο π. Χ.)

Αθηναίος νομοθέτης και ποιητής ένας από τους 7 σοφούς.

ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΣΟΛΩΝ;

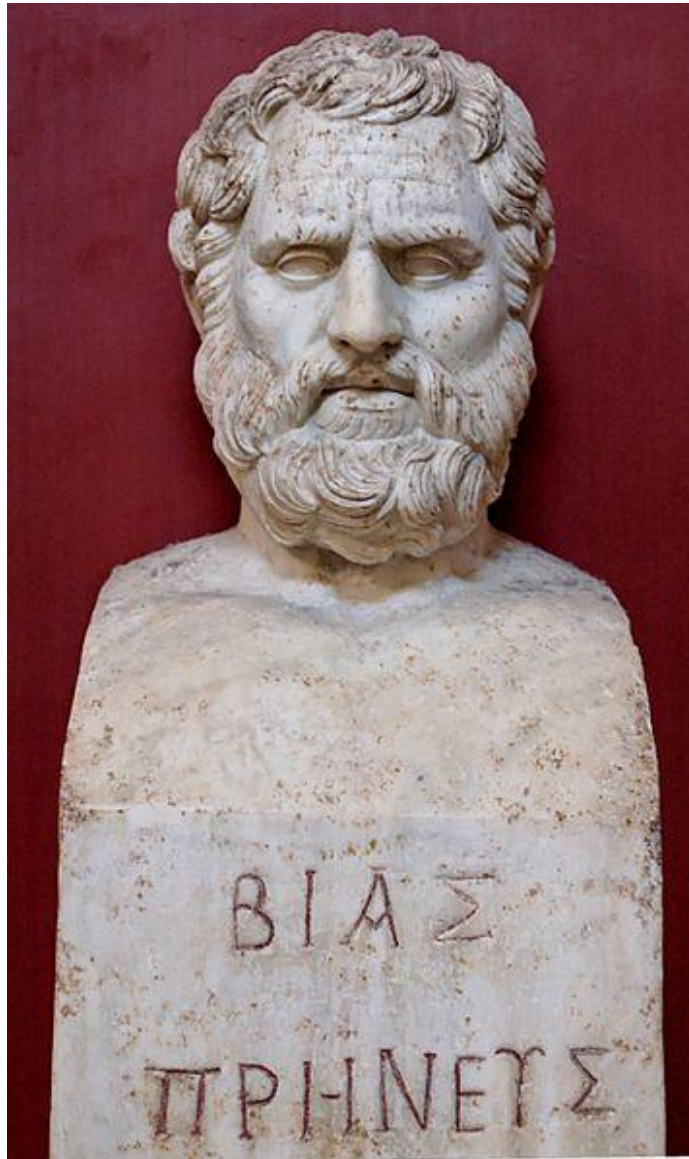
ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΣΟΛΩΝ;

Χάρισε τα χρέη στους φτωχούς!

ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΣΟΛΩΝ;

Έδωσε το δικαίωμα σε κάθε πολίτη να
καταγγέλει στο δικαστήριο ακόμη και
άρχοντα! [ως τότε δεν μπορούσαν]

Βίας ο Πριηνεύς (6^ο αιώνα π. Χ.)

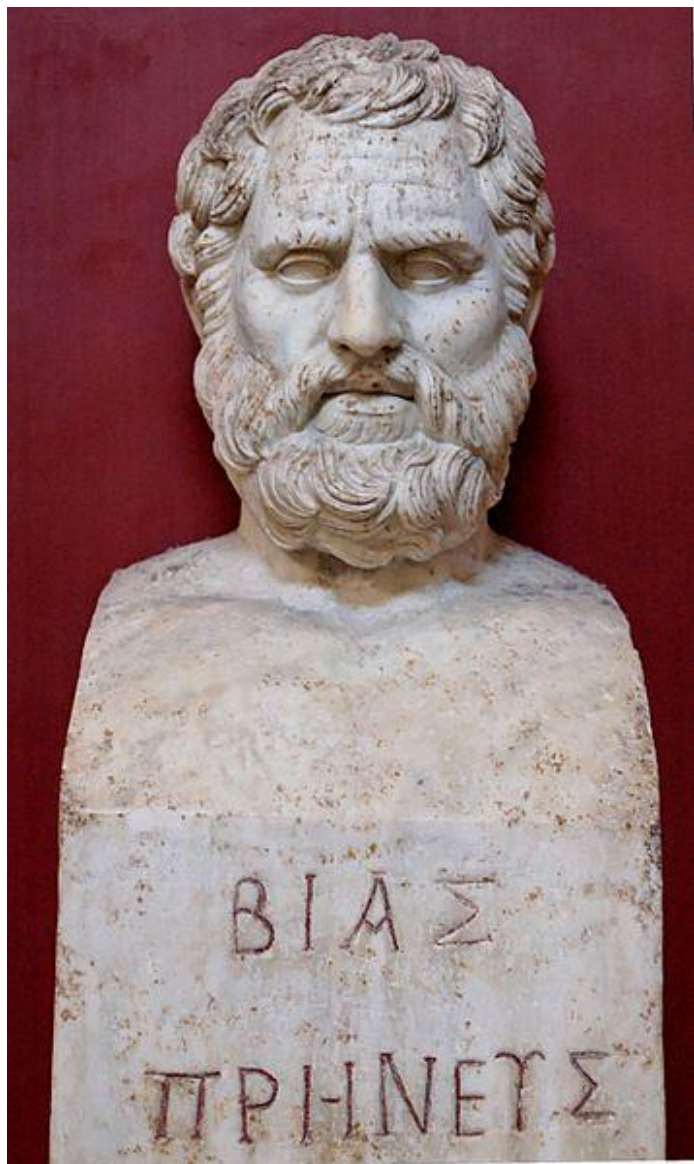

ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ 7 ΣΟΦΟΥΣ

ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΒΙΑΣ;

Απελευθέρωσε κάποιες κοπέλες που είχαν
πουληθεί ως δούλες, με χρήματα δικά του
τις αγόρασε και τις έστειλε πίσω στους
γονείς τους.

ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΒΙΑΣ;

Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ μάλιστ' ἄν
ἐνδοξος γενέσθαι καὶ
βασιλεὺς καὶ τύραννος, εἰ
πρῶτος χρῶτο τοῖς νόμοις
τῆς πατρίδος.

(Aporhthegmata 6.32.1-3)

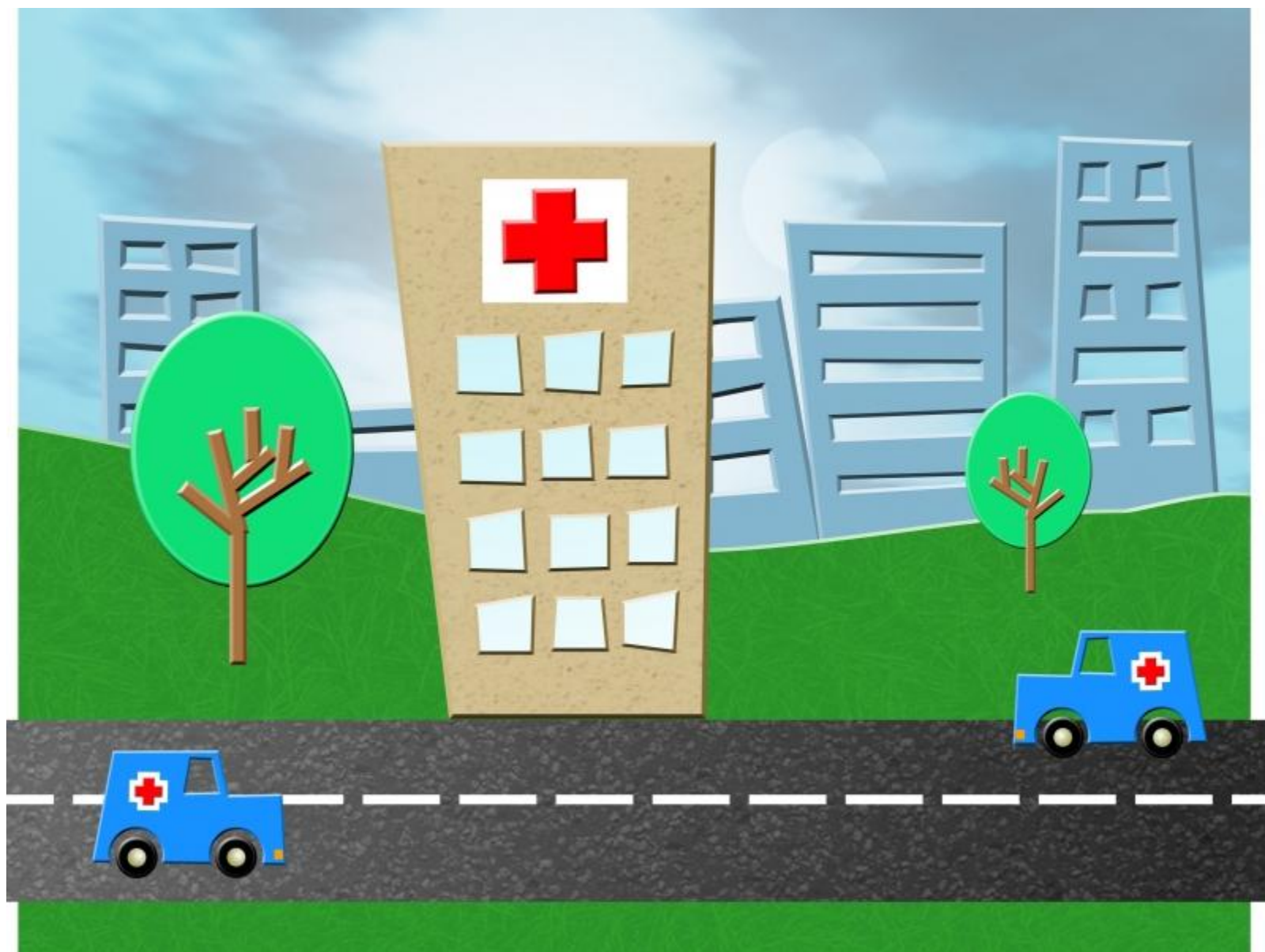
«Πιστεύω ὅτι ὁ πιο ἐνδοξος
ηγέτης θα εἶναι αὐτός που
πρῶτος ἀπ' ὅλους τηρεῖ
τοὺς νόμους τῆς πατρίδας»

Οι Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι είναι
θεμελιωτές των περισσότερων
επιστημών.

Μας χρησιμεύει η επιστήμη σήμερα;

ΙΑΤΡΙΚΗ

APXITEKTONIKH

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΛΑΘΗ (ΑΛΛΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ)

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (ΑΝ Η ΚΟΚΚΙΝΟΣΚΟΥΦΙΤΣΑ ΕΙΧΕ ΑΜΑΞΙ)

Φιλοσοφία λοιπόν σημαίνει με δυο λόγια

Προσπαθώ

- να είμαι χρήσιμος,
- να σκέφτομαι,
- να μαθαίνω και
- να αναζητώ πάντα την αλήθεια.

Αξίζει, λοιπόν, τον κόπο κανείς να θέλει να
γίνει φιλόσοφος;

Αφού μπορούν οι άλλοι, γιατί να μην
μπορούμε κι εμείς;

Και γενικώς όλοι οι άνθρωποι είναι λίγο
φιλόσοφοι ακόμη και όταν δεν το ξέρουν.

Pooh
and the
Philosophers

JOHN TYERMAN WILLIAMS